

1. Răspuns la întrebarea adresată de către Adelina B., Băcioi

Mi s-a întâmplat chiar în primele zile de vacanță, când am venit la Chișinău. Am urcat în microbuz, care era arhiplin, am achitat taxa de călătorie cu o bancnotă de 10. Apoi m-am strecurat printre pasageri pentru a ajunge în spate, unde puteam încă să respir aer. Am așteptat cam o jumătate din drumul parcurs și am anunțat șoferul că nu mi s-a dat restul. Nu am avut nici un răspuns. La ieșire i-am spus încă o dată că restul nu a ajuns în mâinile mele. Nici nu am reușit să deschid gura, că acesta a și început să strige la mine, să mă insulte și chiar mi-a deschis ușa din mers, împingându-mă afară. A închis portiera și a plecat mai departe

Întrebările mele sînt: Ce ar fi trebuit să fac în acest caz? De ce conducătorii profită de faptul că sîntem mici și nu ne putem apăra?

Dragă Adelina, constatăm cu regret că lucrătorii Regiei transport electric manifestă un comportament inadecvat în activitatea desfășurată, în special față de copii. În cazuri similare ar fi corect să te adresezi la Regia transport electric situată în mun. Chișinău, str. Mitropolit Dosoftei, nr. 146 sau la parcurile de troleibuze nr. 1, nr. 2 sau nr. 3.

2. Răspuns la întrebarea lui Alex V., 15 ani, Cimișlia

Eram într-un market din raionul nostru. Mergeam alături de un copil care era cam de vîrsta mea. Acesta avea două sticle de băuturi alcoolice și un pachet de țigări, dintre cele mai scumpe. M-am uitat în jurul nostru, crezînd că este însoțit de cineva matur. Însă ajungînd la casier, s-a dovedit că băiatul era singur. Doamna trece produsele prin și nu îl întrebă pe băiat dacă are vreun act la el, care i-ar confirma vîrsta. Pune cumpărăturile în pungă și îl lasă să plece fericit, fără a conștientiza ce consecințe pot aduce acele țigări și acele sticle de alcool. Nu am putut să-i spun nimic doamnei, dar vă rog pe Dvs. să-mi explicați ce să fac atunci când mă voi afla în astfel de situații.

Dragă Alex, la întrebarea adresată menționăm că, se interzice prin lege comercializarea către minori a produselor din tutun și a băuturilor alcoolice, această prevedere se conține în art. 91 al Codului Contravențional.

În cazurile în care vînzătorul încalcă aceste norme legale corect ar fi să anunțați inspectorul de sector din localitate sau inspectoratul raional de poliție raional.

3. Răspuns la întrebarea lui Mihai Ajder, 16 ani, Cahul

Vreau să știu exact care este ora maximă (de seară) după care copilului nu i se permite vreo activitate dincolo de limitele casei?

În ceea ce privește accesul minorilor în locuri de odihnă și agrement pe timp de noapte, Guvernul a propus modificarea Codului contravențional. Astfel, proiectul propus stabilește răspunderea contravențională pentru admiterea aflării și aflarea minorilor în locuri de agrement (baruri, cafenele, restaurante, cinematografe, discoteci, cluburi de noapte, săli de internet, etc.) după orele 23:00.

De asemenea menționăm că se interzice prin lege comercializarea către minori a produselor din tutun și a băuturilor alcoolice.

4. Răspuns la întrebarea adresată de către Nicolae Andrei, 12 ani, Orhei

Cum trebuie să procedeze un copil/un adolescent căruia i se cere forțat, cu bruschețe ca să cedeze locul într-un mijloc de transport? Care ar fi dreptul licit al copilului/adolescentului într-un mijloc de transport?

Pe parcursul deplasării, minorului trebuie să-i fie asigurată siguranța, astfel, potrivit pct. 32 al Regulamentului transporturilor auto de călători și bagaje se menționează că pentru pasagerii cu copii de vîrstă preșcolară, femeile gravide, invalizii și cetățenii de vîrstă înaintată sînt rezervate primele patru locuri din partea stîngă, iar în troleibuze și autobuze de capacitate sporită - primele zece locuri. Aceste locuri trebuie să fie marcate cu indicatoare conținînd inscripția "Pentru pasagerii cu copii și invalizi". Alte persoane care au ocupat aceste locuri sînt obligate să le elibereze pentru cetățenii menționați. Respectiv celelalte locuri din transportul public sînt ocupate liber de pasageri inclusiv de adolescenți, care pot ceda benevol locul persoanelor în etate, fără a fi bruscați.

Pe lîngă aspectul juridic al problemei, e cert că este o chestiune de bun simț sau educație a ceda locul pentru cineva într-o situație specială, dar obligația de a ceda cu siguranță nu înseamnă că vreo persoană ar putea să-și permită să bruscheze un copil sau adolescent. Este inadmisibil ca un copil să fie admonestat. Dar și copilul cu bun simț va ceda locul, fără a provoca pe cineva să-i facă observație sau să îi ceară să cedeze.

5. Răspuns la întrebarea adresată de către Cornelia B., Rîșcani

La una dintre evaluări, răspunsurile mele au fost apreciate cu o notă mică. Am insistat să-mi revăd testul, deoarece eram sigură că am realizat bine toți itemii. Cînd am încercat să obțin o explicație, profsorul s-a eschivat să-mi răspundă, ba chiar mi-a spus că ar fi bine să mai analizez cele scrise, dacă vreau ca lucrurile să nu se întîmple mai rău. E corect ca un profesor să amenințe un elev cînd i se cere o explicație.

Dragă Cornelia, comportamentul profesoarei a fost unul inadecvat și poate fi considerat drept temei pentru sancționarea acesteia, or, Legea învățământului spune că ”obiectivul major al școlii constă în dezvoltarea liberă, armonioasă a omului și formarea personalității creative, care se poate adopta la condițiile în schimbare ale vieții.”

De asemenea, cadrele didactice sînt obligate să respecte în activitatea pe care o desfășoară normele de etică, să cultive, prin propriul exemplu, principiile morale de dreptate, echitate, umanism, generozitate, hărnicie, patriotism și alte virtuți. În cazul în care profesoara manifestă un comportament inadecvat îți recomandăm să discuți cu directorul instituției de învățămînt, iar ulterior să te adresezi Șefului Direcției generale învățămînt, tineret și sport din raion.

6. Răspuns la întrebarea adresată de M. Fusu, 15 ani, Strășeni

Sînt de la casa de copii. În timpul vacanțelor copiii care au rude apropiate, merg la ei. Eu nu am pe nimeni. Așa că la sărbători, împreună cu alții copii sîntem luați de familii de bapțiști. Cei mici se bucură, ni se oferă toate condițiile la care putem visa, dar și trebuie să mergem la biserica bapțiștă, să învățăm rugăciunile lor. Cînd bunica era în viață mergeam cu ea la biserică, credința pentru mine e un lucru sfînt. În fiecare seară spun ”Tatăl nostru”. Acum nu am de ales, mă simt o trădătoare. Au dreptul educatorii să mă oblige să merg în aceste familii?

Actele naționale dar și cele internaționale la care este parte Republica Moldova garantează fiecărui copil dreptul la libertatea de gîndire, conștiință și religie. Educatorii nu au dreptul să oblige copiii să facă parte dintr-un alt cult religios.

Corect ar fi ca reprezentanții instituției rezidențiale să ia legătura cu specialiștii Secției/Direcției de asistență socială și protecției a familiei din raion și să plaseze copiii orfani și rămași fără îngrijire părintească în servicii alternative, cum ar fi asistența parentală profesionistă, centre comunitare sau case de copii de tip familial, etc.

7. Răspuns la întrebarea lui Sandu R., 13 ani, Drochia

Vecinul nostru, moș Ion, e un bătrîn singuratic. De două ori pe săptămînă mă duc la magazin să-i cumpăr pîine. O fac cu plăcere. Doar că vînzătoarea are obiceiul să rotujească suma. I-am cerut restul, dar dînsa a început să mă batjocorească, cîcă bănuții nu au nici o valoare. Pentru moș Ion au și nu vreau ca el să creadă că eu mă lăcomesc la ei.

Dragă Sandu, apreciem foarte mult gestul tău de a avea grijă de o persoană singuratică în etate, iar acțiunile vînzătoarei pot fi calificate ca fiind acțiuni ilicite (care încalcă legea). Vînzătoarea este obligată să elibereze bon de plată și restul, în caz contrat poate fi sancționată contravențional de către agentul constatator (inspectorul de poliție).

8. Răspuns la întrebarea Victoriei G., 14 ani, Bălți

Sînt eliberată de la orele de sport. Medicii categoric îmi întrezic efortul fizic. însă doamna profesoară nu ține cont de certificatele medicale și mă impune să fac orele de sport în rînd cu toți colegii.

Dragă Victoria, Agenția de asigurare a calității din subordinea Ministerului educației a elaborat o programă separată pentru elevii eliberați de la efort fizic în cadrul orelor de educație fizică sau cei incluși în grupa specială.

Acești elevi trebuie să frecventeze orele de educație fizică, dar să fie eliberați de efort sau să practice anumite feluri de exerciții care să nu-i solicite prea mult. Ar trebui să soliciți de la profesorul de educație fizică programa specială și să îndeplinești exercițiile conform respectivei programe. Pentru mai multe detalii trebuie să contactezi specialiștii din cadrul Agenției de asigurare a calității, datele de contact le găsești pe pagina web www.aee.edu.md.

9. Răspuns la întrebarea adresată de Inga Munteanu, 16 ani, Chișinău

În fiecare vară mă odihnesc la taberele de odihnă din țară. Apropo în toate educatorii sînt studenți. Puțini dintre ei sînt cointeresați să-și facă practica, în mare parte sînt puși pe distracți. Nu au un comportament și un limbaj adecvat. E dreptul meu să mă odihnesc și să am parte de educatori de la care pot să mă învețe lucruri bune.

Sîntem de acord cu observațiile făcute despre comportamentul educatorilor ce activează în taberele de odihnă. Avocatul parlamentar a sesizat în repetate rînduri Ministerul Educației și a solicitat ca la angajarea în calitate de educator să fie selectate persoane ce au o vechime de muncă în domeniu nu mai puțin de 2 ani.

Sperăm că în această vară reprezentanții ministerului și a Direcțiilor de învățămînt să țină cont de recomandările avocatului parlamentar și să angajeze persoane calificate în lucrul cu copiii care, cum ai menționat și tu, vin să se odihnească și să învețe lucruri bune.

Menționăm că pe parcursul celor 3 luni de vară, avocatul parlamentar pentru protecția drepturilor copilului și echipa sa va monitoriza respectarea dreptului copilului la odihnă prin efectuarea vizitelor inopinate.

Nu ne rămîne decît să Vă dorim VACANȚĂ PLĂCUTĂ, iar absolvenților Succese la examenele de absolvire!